

Bestuur in duplex

Een belangrijke oorzaak van het teruggelopen vertrouwen van de burger in de overheid is onze graad van bureaucrativering. Onlangs wees de Amerikaanse E. Kamarck, oud-medewerkster van Bill Clinton, erop dat de bureaucratistische staat, die zo kenmerkend is voor de 20e eeuw, juist in landen als Nederland, die veel welvaart en welzijn kennen, kritische burgers voortbrengt. Zij hebben een hekel aan de regelbrij en willen sneller en beter bediend worden. Volgens Kamarck breekt met de 21e eeuw de tijd van de postbureaucratische staat aan waarin de overheid vernieuwd wordt, meer besturing via netwerken geschiedt en ook meer met marktprikkels wordt gewerkt.

Het komende kabinet zal zonder enige twijfel inzetten op een stevige ontbureaucrativering. Een bezuiniging van meer dan een miljard euro op de ambtelijke organisatie is daarbij niet onwaarschijnlijk. Paul Schnabel, directeur van het Sociaal en Cultureel Planbureau, zei onlangs dat dit een onverantwoord scenario is aangezien de politiek zelf steeds meer eisen aan de ambtenaren stelt hetgeen onvermijdelijk eerder meer dan minder ambtenaren oplevert.

Ik denk dat een forse beperking van het aantal beleidsambtenaren niet alleen mogelijk is maar werkelijk de bureaucratie kan terugdringen en de prestatie van de overheid kan vergroten. Voorwaarde daarvoor is echter wel dat gelijktijdig het mes gaat in veel procedures. Bovendien moet de huidige bestuursdichtheid, waarbij teveel overheden bezig zijn met hetzelfde probleem, worden verminderd.

Een sprekend voorbeeld hiervan is het veiligheidsbeleid. Sinds de rampen in Enschede en Volendam is de overheid bezig met een grote inhaalslag op dit gebied. Gemeenten hebben vergunningverlening, handhaving en organisatie versterkt en zijn bezig met het vormen van veiligheidsregio's teneinde integraal en gemeentegrensoverschrijdend te kunnen werken. Het Rijk heeft regels aangescherpt en de inspecties hebben hun controles opgevoerd. De provincies melden zich nu als speler op hetzelfde toneel. Middelen hebben zij nauwelijks en de uitvoering moeten zij aan de gemeenten overlaten.

Vergelijkbare ambities blijken de provincies ook op andere terreinen te hebben, van wonen tot jeugdbeleid, van parkeerbeleid tot bibliotheekwerk. Zij willen daarbij opdrachtnemer van het Rijk worden en opdrachtgever van de gemeenten en derden. Deze opstelling veroorzaakt veel nieuw onnodig gedoe tussen overheden waar de burger allerminst beter van wordt. Ik zie niet in wat de toegevoegde waarde zou kunnen zijn van een provincie die gemeenten aanstuurt. Mijn advies aan het nieuwe kabinet is zoveel mogelijk te kiezen voor het werken in twee bestuurslagen in plaats van drie onder het motto: duplex is voldoende, triplex teveel. Dat betekent dat de provincies zich op terreinen waar zij geen bevoegdheden en middelen hebben onthouden van bemoeienis zolang het Rijk zijn taken niet aan hen overdraagt. Dit geldt temeer nu gemeenten ook buiten het veiligheidsbeleid steeds meer intensief samenwerken waardoor minder blinde vlekken ontstaan die provinciaal optreden rechtvaardigen. Gemeenten die voluit aan de lat staan om beleid uit te voeren dichtbij de burger worden horendol van provinciale ambities op gebieden waar het Rijk vrolijk doorgaat met beleid, uitvoering en toezicht. Bezuinigen op het aantal ambtenaren is dan ook verantwoord mits wij de efficiencywinst niet verspillen door overheid op overheid te stapelen. Als de post-bureaucratische staat zich daadwerkelijk wil profileren op prestatie moeten wij ophouden met publiek pupillenvoetbal. Zoals bekend is dat massieve gekrioel rond de bal weliswaar vermakelijk voor spelers en publiek maar levert het zelden aansprekende resultaten op.